

ТЕОРИЈА ДРЖАВЕ

(Бијељина)

Предметни наставник: доц. др Брано Хаџи Стевић

ЛИТЕРАТУРА ЗА ПРИПРЕМАЊЕ ИСПИТА

- 1) Радомир В. Лукић, *Теорија државе*, Београд 2018;
- 2) Радомир Д. Лукић, *Увод у право*, Београд 1995/2019, лекције: *Право (претходни појам)* и *Позитивно право*;
- 3) Р. Васић, М. Јовановић, Г. Дајовић, *Увод у право*, Београд 2018, лекције: *Историја идеје правне државе*, *Правна држава као законска држава*, *Правна држава као конституционална држава*, *Правна држава као судска држава*.

СПИСАК ИСПИТНИХ ПИТАЊА

Редни број	Питање	Број пасуса у уџбенику Р. В. Лукића или странице у другим уџбеницима
ПРВИ КОЛОКВИЈУМ И ПРВИ ПАРЦИЈАЛНИ ИСПИТ		
1.	Правна наука и енциклопедија права	1–2
2.	Настанак теорије државе и права, значај и назив дисциплине	3
3.	Предмет и задаци теорије државе и права	4–5
4.	Држава и право као предмет проучавања различитих дисциплина	6
5.	Методи теорије државе и права	7
6.	Држава и друштво кроз историју	8–12
7.	Државна власт и грађанско (цивилно) друштво	13–15
8.	Држава као друштвена група	16–17
9.	Држава као друштвена организација	18–21
10.	Држава као правна организација	22–23

11.	Модерна држава као правна организација	24–25
12.	Држава као друштвена и правна институција	26–27
13.	Уопште о држави као политичкој заједници	28–29
14.	Политичка заједница, политика и политичка власт	30–32
15.	Држава и концепт политичког система	33
16.	Врсте дефиниција државе и појам државе	34–37, 58
17.	Садржина појма „држава“ и време постанка државе	38–41
18.	Теорије о конститутивним елементима државе	42–45
19.	Држава као територијална заједница	46–47
20.	Састав државне територије	48–50
21.	Државне границе и начело екстериторијалности	51–53
22.	Државна територија и правна личност државе	53–56
23.	Променљивост државне територије	57
24.	Становништво државе кроз историју	59–67
25.	Појам и састав становништва	68–71
26.	Појам и начини стицања држављанства	72–74
27.	Народ и нација	75–77
28.	Државна власт	78
29.	Сувереност државне власти кроз историју	79–83
30.	Својства суверене државне власти	84–89
31.	Критичка мишљења о суверености	90–94
32.	Сувереност као правна неограниченост државне власти	95–96
33.	Монарх као носилац суверености	97–98
34.	Народ као носилац суверености и теорија друштвеног уговора	99–101
35.	Нација као носилац суверености	102
36.	Држава као носилац суверености	103
37.	Неисторијска гледишта о пореклу државе	104–105
38.	Историјска гледишта о пореклу државе	106
39.	Сврха, циљеви, функције и делатности државе	107–109
40.	Спољашња, унутрашња и културна функција државе	110
41.	Правна функција државе	110 (од краја 61. странице) и 111

42.	Оправдање државе и легитимност државне власти	112
43.	Анархизам	113-114
44.	Теорије којима се оправдава постојање државе	115-116
45.	Непосредни циљеви државе	117-120
46.	Промене у поретку државе	121-124
ДРУГИ КОЛОКВИЈУМ И ДРУГИ ПАРЦИЈАЛНИ ИСПИТ		
47.	Право (претходни појам)	Радомир Д. Лукић, лекција од 38. до 39. странице
48.	Позитивно право	Радомир Д. Лукић, лекција од 247. до 249. странице
49.	Повезаност државе и права	125-129
50.	Појам правне организације државе	130-135
51.	Историјат настанка државе као правног лица	136-138
52.	Држава као јединствена правна личност	139-141
53.	Последице учења о држави као правном лицу	142-145
54.	Састав државне организације	146-149
55.	Државни службеници, државних апарат и државни механизам	150-151
56.	Начело хијерархије	152-153
57.	Начела кооперације, корелације и координације	154-155
58.	Државно службено лице и воља државе	156
59.	Последице радњи државног службеног лица	157-158
60.	Државни службеници и државни неслужбеници	159-162
61.	Државни орган	163-165
62.	Надлежност државног органа	166-168
63.	Однос државног органа према држави	169
64.	Бирачко тело као државни орган	170
65.	Правне функције државе	171
66.	Интерференција	172
67.	Уставотворни орган	173-176
68.	Законодавни орган и појам закона	177-181
69.	Подударност формалног и материјалног појма закона	182-185
70.	Остале надлежности законодавног органа	186
71.	Организација законодавног органа	187-190

72.	Извршно–управни органи	191–195
73.	Извршно–политички органи	196–202
74.	Управни органи	203–205
75.	Дискрециони управни акти	206–207
76.	Материјалне радње управе и недржавна управа	208–210
77.	Министарства	211
78.	Организација, односи и деловање управних органа	212–214
79.	Судски органи	215–220
80.	Основи судског одлучивања и недржавни судови	221–222
81.	Непристрасност, независност и самосталност	223–226
82.	Правна држава (владавина права) – историја идеје	Р. Васић, М. Јовановић, Г. Дајовић, лекција од 145. до 149. странице
83.	Правна држава као законска држава	Р. Васић, М. Јовановић, Г. Дајовић, лекција од 149. до 151. странице
84.	Правна држава као конституционална држава	Р. Васић, М. Јовановић, Г. Дајовић, лекција од 151. до 152. странице
85.	Правна држава као судска држава	Р. Васић, М. Јовановић, Г. Дајовић, лекција од 152. до 155. странице
ЗАВРШНИ ИСПИТ		
86.	Државни органи с обзиром на територијалну делатност	227–228
87.	Централни органи	229–231
88.	Деконцентрација	232
89.	Појам децентрализације, административна и политичка децентрализација	233–235, 240–241
90.	Самоуправа, локална самоуправа и аутономија	236–239
91.	Државни органи с обзиром на политичку природу државних послова	242
92.	Политички органи	243–245
93.	Стручни органи, бирократија и технократија	246–249
94.	Демократски органи	250–256
95.	Бирократски органи	257–258
96.	Највиши, виши и нижи државни органи	259–261

97.	Одлучујући и извршни органи	262–263
98.	Државни органи с обзиром на састав и начин одлучивања	264
99.	Инокосни и колегијални органи	265–266
100.	Одлучивање у колегијалним органима	267–271
101.	Државни органи с обзиром на располагање оружјем и примену физичке принуде у раду	272–273
102.	Цивилни и оружани органи	274–276
103.	Појам облика државе	277–279
104.	Историјска гледишта о облицима државе	280–286
105.	Појам облика владавине	287–288
106.	Монархија	289–295, 301
107.	Република	296–300
108.	Врсте монархије и врсте републике	302–305
109.	Облици организације државне власти	306–310
110.	Начело јединства власти и апсолутно јединство власти	311–316
111.	Релативно јединство власти	317–321
112.	Француски револуционарни Конвент	322–323
113.	Швајцарски скупштински систем	324–327
114.	Скупштински систем социјалистичких држава	328–329
115.	Појам поделе власти и Локово учење о подели власти	330–332
116.	Монтескјеово учење о подели власти	333–335
117.	Парламентаризам	336–343
118.	Председнички систем	344–354
119.	Полупредседнички систем	355–363
120.	Појам облика политичког режима	364–367
121.	Античка демократија	368–371
122.	Појам и елементи демократије	372–378
123.	Стварна и формална демократија	379–381
124.	Политичка, економска и индустријска демократија	382–383
125.	Већинска и консоцијална демократија	384
126.	Непосредна и представничка демократија	385–386
127.	Полунепосредна демократија	387
128.	Недемократски режими	388–391

129.	Старе и нове аутократије	392
130.	Тоталитарна држава	393
131.	Ауторитарни системи	394
132.	Облици државног уређења	395, 405–406
133.	Унитарна држава	396–398
134.	Регионална држава	399–404
135.	Савезна држава (федерација)	407–410
136.	Правни положај федералних јединица	411–414
137.	Конфедерација	415–417
138.	Унија	418–420
139.	Зависни савези држава	421–427

КВАЛИФИКАЦИОНА ПИТАЊА

Сваки студент ће на колоквијуму/испиту да добије **три квалификациона питања**, на која се одговор даје у једној или две реченице. Уколико студент тачно одговори на **све три** квалификациона питања, добија одговарајући број испитних питања.

Квалификациона питања за први део

1. Шта се подразумева под правном науком односно под правним наукама?
2. У чему се огледа теоријски значај теорије државе и права?
3. Шта су основни задаци теорије државе и права?
4. По чему се разликују теоријске, историјске и позитивноправне дисциплине?
5. Који су основни методи теорије државе и права?
6. Која је разлика између државне власти и цивилног друштва?
7. Шта је заједница?
8. Шта је организација?
9. Зашто је држава посебна организација?
10. Шта је институција односно установа?
11. Шта је политика?
12. Шта је легитимност државне власти?
13. Шта су дескриптивне дефиниције државе?
14. Шта су прескриптивне дефиниције државе?
15. Кад настаје модерна држава?
16. Шта је држава?

17. Који су конститутивни елементи државе?
18. Шта је државна територија?
19. Шта је начело територијалности?
20. Шта је персонално начело?
21. Шта улази у састав државне територије?
22. Шта је екстериторијалност?
23. Који су начини промене државне територије?
24. Шта је становништво државе?
25. Шта је подаништво?
26. Шта је грађанство?
27. Ко улази у састав становништва?
28. Коју врсту права имају држављани, а коју недржављани?
29. Шта је држављанство?
30. Како се стиче држављанство?
31. Шта је моћ?
32. Шта је ауторитет?
33. Шта је власт?
34. Које врсте власти постоје у друштву?
35. Шта је сувереност државне власти?
36. Шта је трајност суверене власти?
37. Шта је апсолутност суверене власти?
38. Шта је недељивост суверене власти?
39. Шта је спољашња, а шта унутрашња сувереност?
40. Шта представља *ius cogens*?
41. Шта је правна неограниченост суверене власти?
42. *Princeps legibus solutus*.
43. Шта је друштвени уговор?
44. Шта је нација?
45. Која су неисторијска гледишта о пореклу државе?
46. Која су историјска гледишта о пореклу државе?
47. Шта је спољашња функција државе?
48. Шта је унутрашња функција државе?
49. Шта је правна функција државе?
50. Шта је суштина анархизма?
51. Набројте непосредне циљеве државе.
52. Наведите промене у поретку државе.
53. Шта је револуција?
54. Шта је реформа?
55. Шта је државни преврат?

Квалификациона питања за други део

1. Шта је држава?
2. Шта је право?
3. Како држава ствара право?
4. Како држава примењује право?
5. Шта је слободна оцена целисходности?
6. Шта је правно лице?
7. Ко чини државна службена лица?
8. Шта су државни службеници?
9. Шта су државни неслужбеници?
10. Шта је државни апарат?
11. Шта је државни механизам?
12. Шта обухвата начело хијерархије у праву?
13. Шта значи да држава има вољу?
14. Шта подразумева одговорност државе за радње државних службених лица?
15. По ком се мерилу формирају државни органи?
16. Шта је надлежност?
17. Шта је вањска надлежност?
18. Шта је унутрашња надлежност?
19. Шта је стварна надлежност?
20. Шта је месна надлежност?
21. Која власт је највиша правна власт у држави?
22. Шта је интерференција?
23. Шта је октроисани устав?
24. Шта је уставни пакт?
25. Шта је конституанта?
26. Шта је уставни референдум?
27. Шта је апстрактност закона?
28. Шта је општост закона?
29. Шта је закон у материјалном смислу?
30. Шта је закон у формалном смислу?
31. Шта је уредба са законском снагом?
32. Које су надлежности законодавног органа?
33. Шта су надлежности управних органа?
34. Шта су акти владе?
35. Како влада извршава законе и судске одлуке?
36. Шта је извршавање закона у ужем и ширем смислу?
37. Које је основно начело у раду управе?
38. Шта су ауторитативне, а шта неауторитативне материјалне радње?
39. Који су најважнији управни органи и по којим се принципима образују?
40. Шта је спор?
41. Који је најважнији судски акт?
42. Шта је нормативни спор?

43. Шта је правичност?
44. Шта је непристрасност?
45. Шта је самосталност судова?
46. Шта је независност судија?

Квалификациона питања за завршни испит

1. Шта је држава?
2. Шта је право?
3. Шта су централни органи?
4. Шта су нецентрални органи?
5. Шта је деконцентрација?
6. Шта је децентрализација?
7. Који су облици политичке децентрализације?
8. Шта су политички органи?
9. Који се органи убрајају у политичке?
10. Шта су стручни органи?
11. Шта је бирократија?
12. Шта су демократски органи?
13. Шта су бирократски органи?
14. Који су највиши уставни органи?
15. Шта су инокосни органи?
16. Шта су зборни органи?
17. Која су два начина одлучивања у зборним органима?
18. Шта је кворум?
19. Шта је релативна већина?
20. Шта је апсолутна већина?
21. Шта је квалификована већина?
22. У каквом су односу цивилни и оружани органи?
23. Која су четири облика државе?
24. Који је критеријум разликовања облика владавине?
25. Који је критеријум разликовања облика државне власти?
26. Који је критеријум разликовања облика државног уређења?
27. Који је критеријум разликовања облика политичког режима?
28. Који су облици владавине?
29. По чему се разликују положаји монарха и председника?
30. Шта значи да је монархова личност суверена?
31. Који вид монархове одговорности постоји?
32. Каква је председникова одговорност?
33. Које су врсте монархије?
34. Које су врсте републике?
35. Шта је апсолутно јединство власти?

36. Шта је релативно јединство власти?
37. Шта је демократско, а шта недемократско јединство власти?
38. Који органи врше законодавну и извршну функцију у швајцарском скупштинском систему?
39. Која су два схватања Монтескјеовог учења о подели власти?
40. У којој држави је настао парламентаризам?
41. Каква је извршна функција државне власти у парламентаризму?
42. Како парламент контролише владу у парламентаризму?
43. Како влада утиче на парламент у парламентаризму?
44. Шта је дуалистички парламентаризам?
45. Како парламент и егзекутива утичу на судску власт?
46. У којој држави је настао председнички систем?
47. Како се зове законодавно тело у Сједињеним Америчким Државама (САД) и из чега се састоји?
48. Каква је извршна функција државне власти у САД?
49. Како се називају средства утицаја законодавца и егзекутиве у председничком систему?
50. Шта је суспензивни вето?
51. Шта је џепни вето?
52. Како се зове највиши судски орган у САД и која је његова најважнија надлежност?
53. У којој држави је настао полупредседнички систем?
54. Ко чини извршну функцију државне власти у Француској?
55. Шта су аутономне уредбе?
56. Шта је минимум демократије?
57. Како се дефинише демократија?
58. Који су елементи демократије?
59. Шта је стварна демократија?
60. Шта је формална демократија?
61. Шта је конституционална (уставна) демократија?
62. Који су елементи политичке демократије?
63. Шта је економска демократија?
64. Шта је индустријска демократија?
65. Шта је вестминстерска демократија?
66. Шта су карактеристике консоцијалне демократије?
67. Шта је непосредна демократија?
68. Шта је везани, а шта слободни мандат?
69. Шта је активно бирачко право?
70. Која су три модела расподеле гласова у мандате?
71. Шта је изборни праг?
72. Који су установе полунепосредне демократије?
73. Шта је народна иницијатива?

74. Шта је референдум?
75. Шта је плебисцит?
76. Шта је народни вето?
77. Како се деле недемократски режими?
78. Шта су опште одлике аутократија?
79. Шта спада у старе аутократије?
80. Шта је апсолутизам?
81. Шта спада у модерне облике аутократије?
82. Шта су модерне диктатуре?
83. Шта су одлике тоталитарне државе?
84. Који су историјски примери тоталитарних држава?
85. Шта су ауторитарни системи?
86. У чему се огледа разлика између унитарне и тоталитарне државе?
87. Шта је регионална држава?
88. Које врсте региона постоје у регионалној држави?
89. Како се зове највиши акти који доносе региони?
90. Шта је савезна држава (федерација)?
91. У каквом су односу пореци федералне државе и федералних јединица?
92. Шта је право нулификације?
93. Кома припада сувереност у федералној држави?
94. Шта карактерише положај федералних јединца у федерацији?
95. Шта су типичне надлежности федералне државе?
96. Какав је положај федералних јединица у погледу права на сецесију?
97. Шта су основне карактеристике конфедерације?
98. Које су врсте уније?
99. Шта спада у старије зависне државе?
100. Који су савремени облици зависних држава?